

Datapakke til sundhedsklynger

Sundhedsklynge: Århusklyngen (Midtjylland)

Fem udvalgte indikatorer fra Den
Nationale Sundhedsprofil

Indhold

Baggrund	3
Kort metodebeskrivelse og læsevejledning	4
Deltagelsesprocent i de 22 klynger	6
Fem udvalgte indikatorer	7
Daglig rygning	7
Alkoholforbrug	8
Lav score på den mentale helbredsskala	9
Svær overvægt	10
Fysisk aktivitet	11

Baggrund

Der er pr. 1. juli 2022 oprettet sundhedsklynger omkring hvert akutsygehus, jf. §203 i sundhedsloven. Sundhedsklyngen skal løfte populationsansvaret optageområdet og sikre sammenhæng i behandlings- og rehabiliteringsforløb på tværs af sundhedsområdet og i relevant omfang mellem sundhedssektoren og de tilgrænsende sektorer. Sundhedsklyngen skal samtidig styrke forebyggelse, kvalitet og omstilling til det primære sundhedsvæsen.

Denne datapakke er udarbejdet for Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen og er et supplement til de første datapakker til sundhedsklyngen udarbejdet af Sundhedsdatastyrelsen [Datapakker til sundhedsklyngerne \(esundhed.dk\)](https://esundhed.dk)¹. Datapakken indeholder fem centrale indikatorer fra den nationale sundhedsprofil, som viser sundhed og trivsel for den fælles population i jeres sundhedsklynge. Det er de samme fem indikatorer, som indgår i Sundhedsstyrelsens publikation *Danskernes sundhed, Den Nationale Sundhedsprofil 2021 - centrale udfordringer*.

Den Nationale Sundhedsprofil 2021 er baseret på undersøgelsen "Hvordan har du det?" gennemført af de fem regioner og Statens Institut for Folkesundhed, SDU. Det er alle fem regioner, Sundhedsstyrelsen og Statens Institut for Folkesundhed, der har gennemført undersøgelsen på baggrund af en aftale mellem Danske Regioner, KL, Sundhedsministeriet samt Finansministeriet.

Flere end 180.000 danskere har i 2021 svaret på en række spørgsmål om deres sundhed, sygdom og trivsel i undersøgelsen "Hvordan har du det?". Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021² samler resultaterne for 2021 på nationalt niveau og belyser det seneste årtis udvikling inden for disse områder ved at benytte data fra de tidligere sundhedsprofilundersøgelser, der blev foretaget i 2010, 2013 og 2017³. Resultater fra undersøgelsen er offentligt tilgængelige og kan findes i den nationale database www.danskernessundhed.dk.

Desuden har Sundhedsstyrelsen udgivet en kort version, der sætter fokus på de centrale udfordringer, som er udvalgt, idet de er væsentligste faktorer for trivsel, sygdom og tidlig død: a) rygning, b) alkohol, c) mental sundhed, d) svær overvægt og e) fysisk aktivitet:

Desuden er der en generel interesse for Social ulighed idet, der ses en systematisk skæv fordeling af risikofaktorer og trivsel.

Sundhedsprofilen er et vigtigt redskab og et afgørende vidensgrundlag i arbejdet med at monitorere danskernes sundhed, til politisk rådgivning og i tilrettelæggelse af nationale indsatser. Opgørelserne er i de tidligere rapporter opgjort på nationalt og regionalt plan. I denne rapport opgøres de ovenstående fem indikatorer (A-E) fordelt på de 22 danske sundhedsklynger. Desuden beskrives den sociale ulighed i de fem indikatorer målt ved aldersstandardiserede forekomster opdelt på uddannelsesgrupper.

¹ [Datapakker til sundhedsklyngerne \(esundhed.dk\)](https://esundhed.dk)

² Sundhedsstyrelsen. Danskernes Sundhed. Den Nationale Sundhedsprofil 2021 baseret på undersøgelsen "Hvordan har du det?" gennemført af de fem regioner og Statens Institut for Folkesundhed. København: Sundhedsstyrelsen, 2022

³ Sundhedsstyrelsen. Den Nationale Sundhedsprofil 2010 – Hvordan har du det? København: Sundhedsstyrelsen, 2011. Sundhedsstyrelsen. Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2013. København: Sundhedsstyrelsen, 2014. Sundhedsstyrelsen. Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2017. København: Sundhedsstyrelsen, 2018.

Kort metodebeskrivelse og læsevejledning

Dataindsamlingen er baseret på et spørgeskema, som blev udsendt til 324.000 personer på 16 år eller derover med bopæl i Danmark. I alt deltog 183.646 personer, hvilket svarer til 56,7 % af de adspurgte. Undersøgelsen er gennemført i alle landets kommuner og regioner på samme tid, og det giver den enkelte kommune og region en god mulighed for at følge udviklingen lokalt og regionalt. I de enkelte afsnit i rapporten redegøres kortfattet for metode, spørgsmål og svarmuligheder inden for hvert enkelt område. I rapporten Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021 findes en nærmere metodebeskrivelse, herunder en beskrivelse af deltagelsesprocenten samt den anvendte klassifikation af sociodemografiske variable.

Resultaterne i denne rapport skal ses i lyset af, at data er indsamlet i en periode, hvor der i forbindelse med håndteringen af COVID-19-pandemien var indført en række midlertidige tiltag og restriktioner i Danmark. Dette har med stor sandsynlighed påvirket resultaterne i undersøgelsen, idet rammerne for vores liv har været så markant anderledes, end vi er vant til. Udviklingsmønstre kan derfor være vanskelige at fortolke, og af denne grund skal konklusioner om udviklingen foretages med forsigtighed.

For hver klynge præsenteres en figur af indikatorerne A-E, som viser udviklingen i forekomsten opdelt på køn og aldersgrupper. Udviklingen i forekomsten vises kun, hvis spørgsmålet er stillet på præcis samme måde i mindst to undersøgelser. I figurerne angives andelen i den voksne befolkning med den givne indikator (procent).

De fem indikatorer, som præsenteres for hver klynge er:

- A. **Ryging:** Andel, der ryger dagligt, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper. 2010, 2013, 2017 og 2021.
- B. **Alkohol:** Andel, der ugentligt drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper. 2013, 2017 og 2021. Bemærk at denne indikator ikke findes i 2010.
- C. **Mental sundhed:** Andel, der har en lav score på den mentale helbredsskala, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper. 2010, 2013, 2017 og 2021.
- D. **Svær overvægt:** Andel med svær overvægt (BMI \geq 30) blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper. 2010, 2013, 2017 og 2021.
- E. **Fysisk aktivitet:** Andel, der ikke opfylder WHO's minimumsanbefaling for fysisk aktivitet. 2021.

For hver af den ovennævnte indikatorer præsenteres en figur, som viser **Social ulighed**, vist ved aldersstandardiserede forekomster opdelt på 3 uddannelsesgrupper: grundskole, kort uddannelse og videregående uddannelse.

Opdelingen af sundhedsklynger beror på informationer fra Sundhedsministeriet om fordelingen af klynger på de eksisterende kommuner. Det skal bemærkes, at flere kommuner indgår i to klynger. Fx indgår Rødovre både i Sundhedsklynge Midt og Syd (Hovedstaden) og Billund Kommune er placeret både i Lillebæltklyngen og Sydvestjysk klyngen (Syddanmark). Vedrørende Københavns kommune, så er opdelingen i klynger baseret på mindre geografiske områder. Denne opdeling kan ikke laves i ud fra de eksisterende oplysninger i Den Nationale Sundhedsprofil. Derfor indgår København i 'Klynge Byen', mens Klynge Syd ikke indeholder København. Det skal imidlertid bemærkes, at Københavns Kommune qua sin populationsstørrelse, udgør en stor andel i Klynge Byen og Klynge Syd. Opdelingen i dette notat placerer således en større andel i Klynge Byen og mindre andel i Klynge Syd.

Desuden præsenteres for hver klynge og hver indikator én figur, som viser udviklingen i perioden 2010 til 2021 i andelen med den givne indikator inden for forskellige uddannelsesgrupper, hvis muligt. Der tages udgangspunkt i svarpersonernes egen-oplyste højest gennemførte uddannelsesnivea. Figurerne viser 'Aldersjusteret procent'. Denne procent angiver andelen i befolkningen med den givne indikator, såfremt henholdsvis aldersfordelingen i den pågældende gruppe er som i den europæiske standardbefolkning⁴. Baggrunden for disse justerede andele er, at aldersfordelingen i to grupper kan være temmelig forskellig, hvilket kan gøre en sammenligning af andele i grupperne problematisk, hvis der ikke justeres. Forekomster opdelt på uddannelsesgrupper er i dette notat beregnet for personer på 25 år eller derover. Alle resultater i dette notat er baseret på vægtede besvarelser (se rapporten Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021 for flere detaljer om vægtning).

Det skal bemærkes at nogle af klyngerne er relativt små. Deltagerantallet for de enkelte sundhedsklynger kan ses i Tabel 1. Det er vurderet, at antallet af deltagere i Bornholm klyngen i Den Nationale Sundhedsprofil ikke er tilstrækkelig stort, og derfor er denne ikke medtaget i opgørelsen. Desuden skal det bemærkes, at når de uddannelsesspecifikke forekomster opdeles på sundhedsklynge, køn, uddannelsesnivea og alder, vil der i nogle af undergrupperne være få svarpersoner. Dette skyldes især et lille antal med grundskole som højest fuldført uddannelsesnivea i alderen 25-44 år.

Figurerne over de fem udvalgte indikatorer for Århusklyngen (Midtjylland) indeholder besvarelser fra Den Nationale Sundhedsprofil for følgende kommuner: Samsø og Aarhus.

⁴ Eurostat. Revision of the European Standard Population – Report of Eurostat's task force. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.

Deltagelsesprocent i de 22 klynger

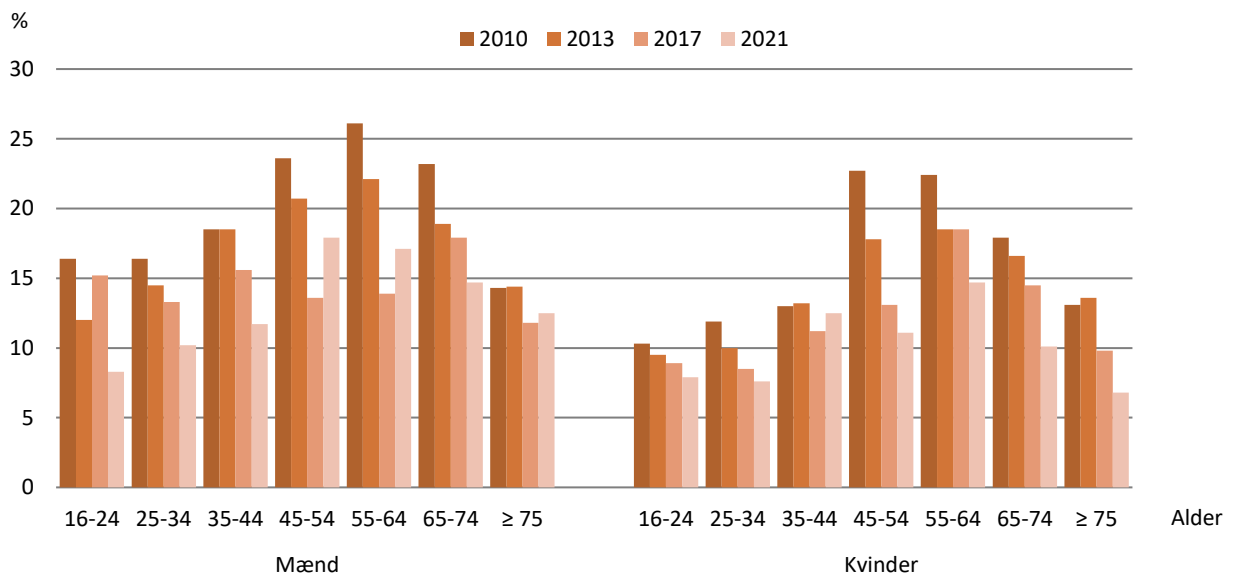
Tabel 1. Antal svarpersoner og svarprocent i 2021 for hver af de 22 sundhedsklynger i Danmark

Klynge (Region)	Antal svarpersoner	Svarprocent
Danmark	183.646	56,7
Bornholm	1.529	58,5
Fynsklyngen (Syddanmark)	20.119	62,4
Horsensklyngen (Midtjylland)	6.592	60,3
Klynge Byen (Hovedstaden)	15.919	49,4
Klynge Midt (Hovedstaden)	16.206	56,2
Klynge Midt (Nordjylland)	5.770	51,4
Klynge Nord (Hovedstaden)	12.465	59,4
Klynge Nord (Nordjylland)	8.232	54,2
Klynge Syd (Hovedstaden)	16.149	52,5
Klynge Syd (Nordjylland)	5.320	52,8
Klynge Vest (Nordjylland)	3.068	53,0
Klyngen Holbæk (Sjælland)	4.918	56,1
Klyngen Nykøbing F (Sjælland)	3.738	56,6
Klyngen Næstved/Slagelse (Sjælland)	4.865	54,1
Klyngen Roskilde/Køge (Sjælland)	7.350	55,8
Lillebæltklyngen (Syddanmark)	11.514	60,2
Midtklyngen (Midtjylland)	5.013	58,9
Randersklyngen (Midtjylland)	8.119	60,1
Sydvestjysk klynge (Syddanmark)	9.022	60,9
Sønderjysk klynge (Syddanmark)	8.471	63,0
Vestklyngen (Midtjylland)	9.656	59,5
Århusklyngen (Midtjylland)	7.174	55,1

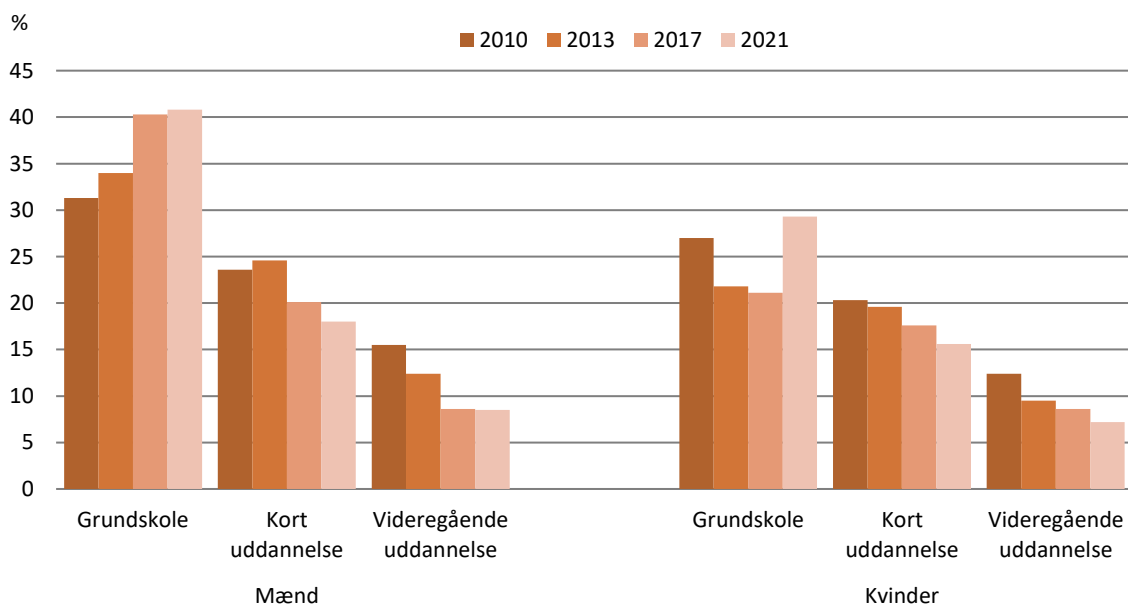
Fem udvalgte indikatorer

Daglig rygning

Figur 1. Andelen, der ryger dagligt, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Procent

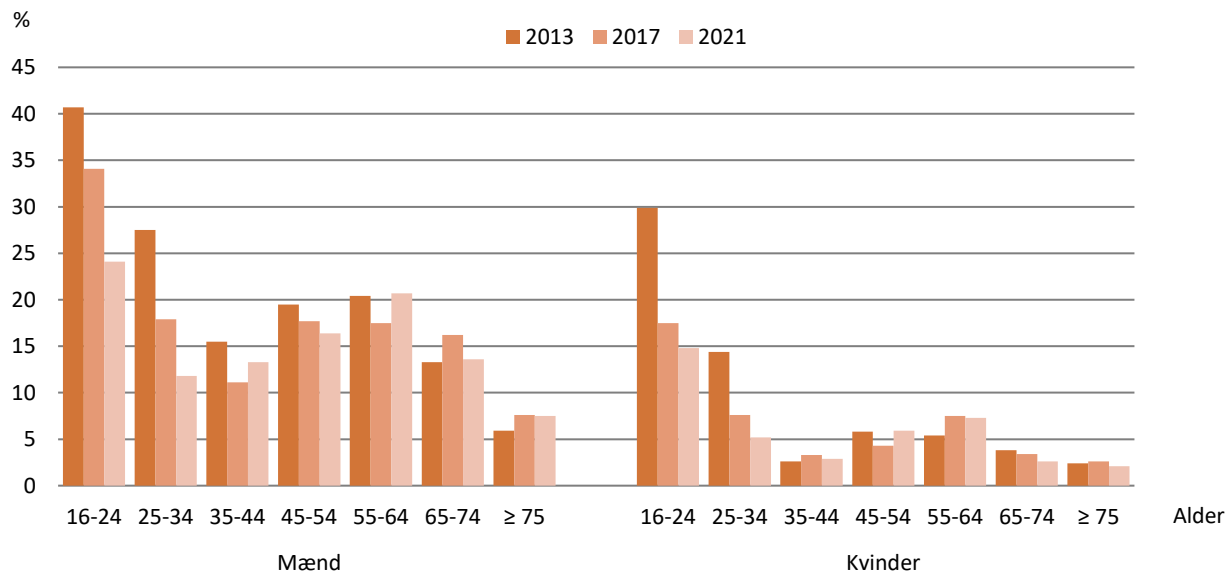

Figur 2. Andelen, der ryger dagligt, blandt mænd og kvinder (25 år eller derover) i forskellige uddannelsesgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Aldersjusteret procent

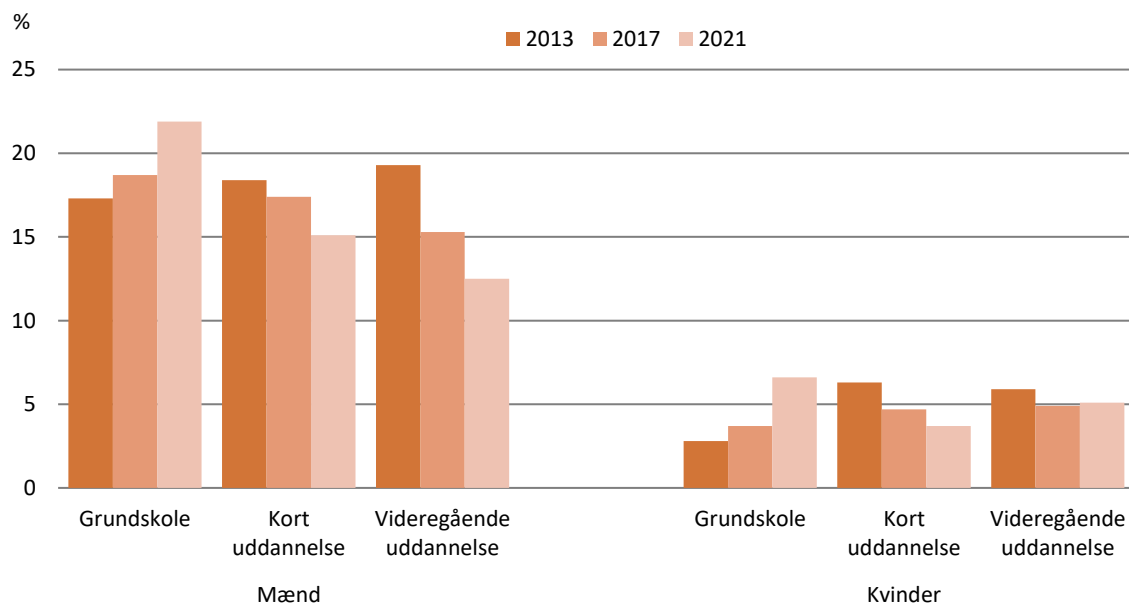

Alkoholforbrug

Figur 1. Andelen, der ugentligt drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2013, 2017 og 2021. Procent

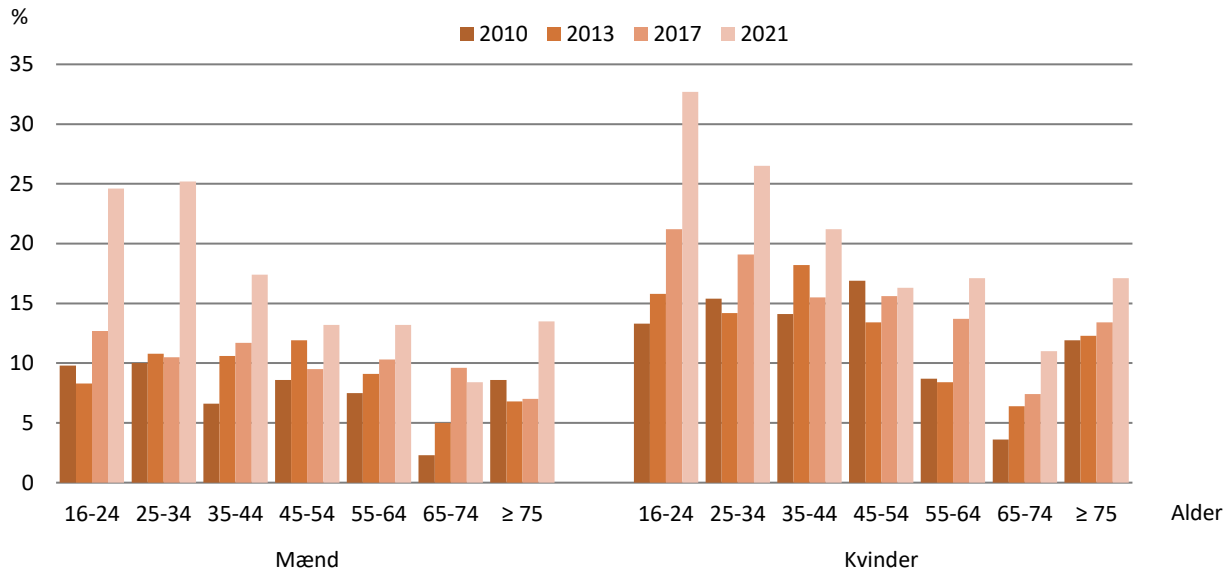

Figur 2. Andelen, der ugentligt drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed, blandt mænd og kvinder (25 år eller derover) i forskellige uddannelsesgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2013, 2017 og 2021. Aldersjusteret procent

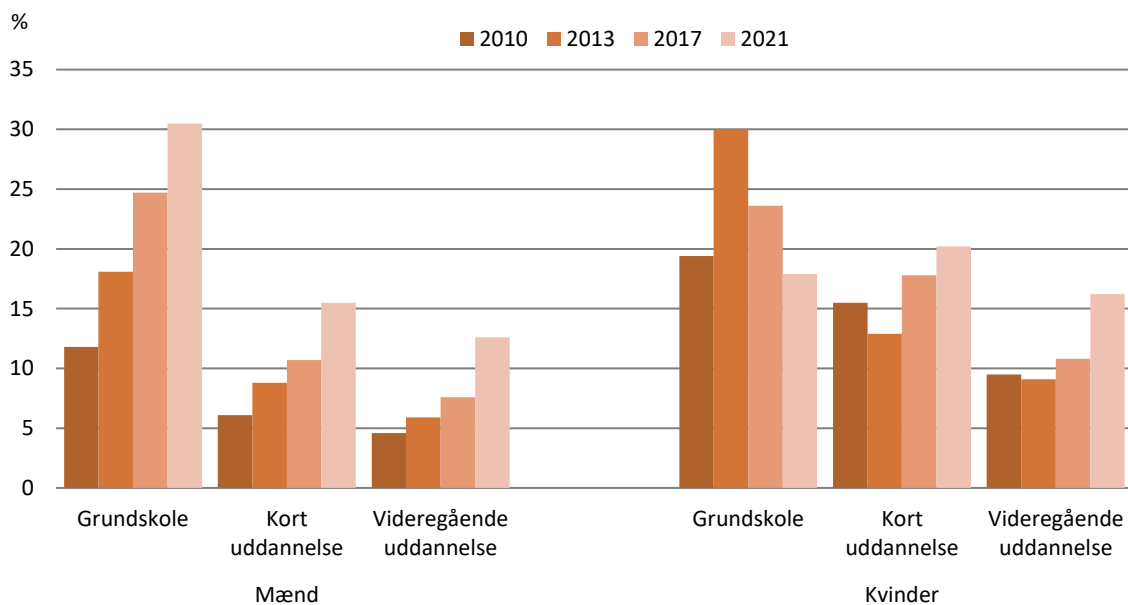

Lav score på den mentale helbredsskala

Figur 1. Andelen, der har en lav score på den mentale helbredsskala, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Procent

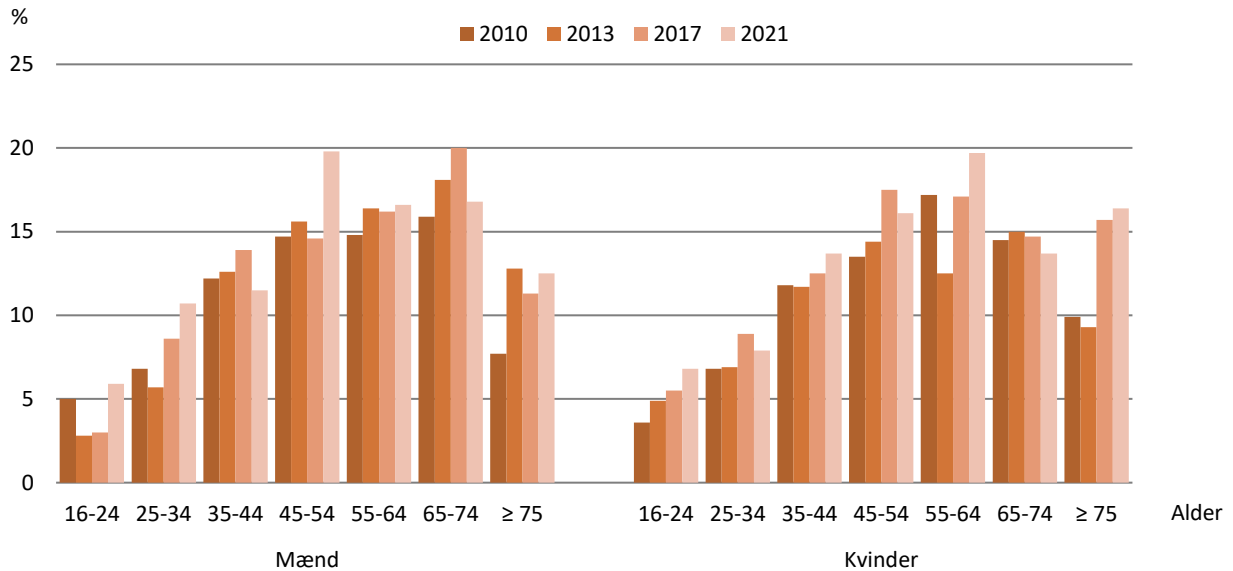

Figur 2. Andelen, der har en lav score på den mentale helbredsskala, blandt mænd og kvinder (25 år eller derover) i forskellige uddannelsesgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Aldersjusteret procent

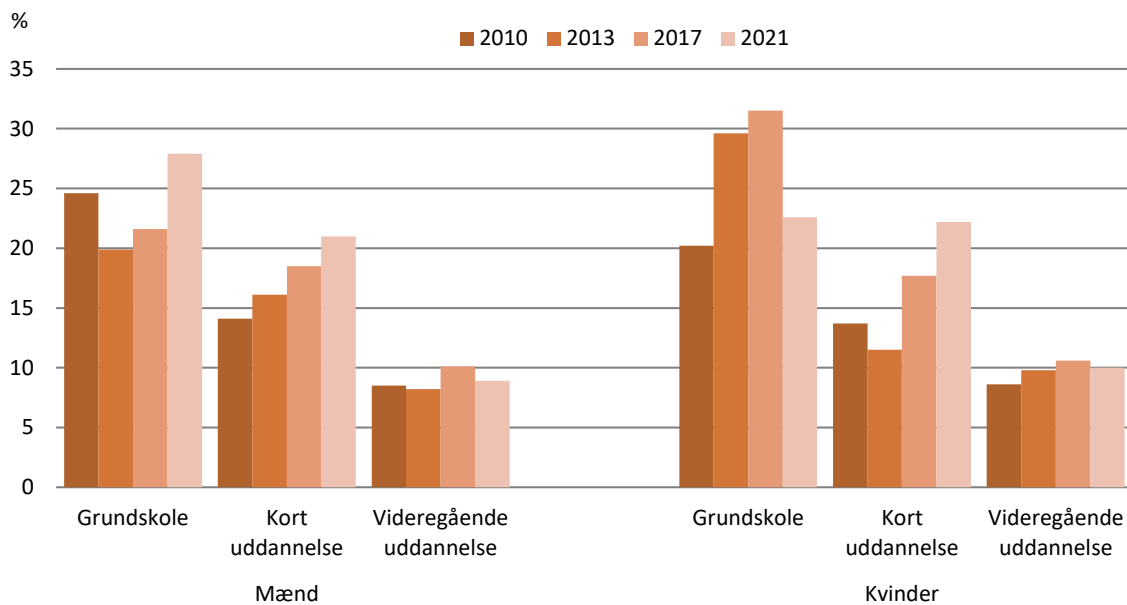

Svær overvægt

Figur 1. Andel med svær overvægt (BMI \geq 30) blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Procent

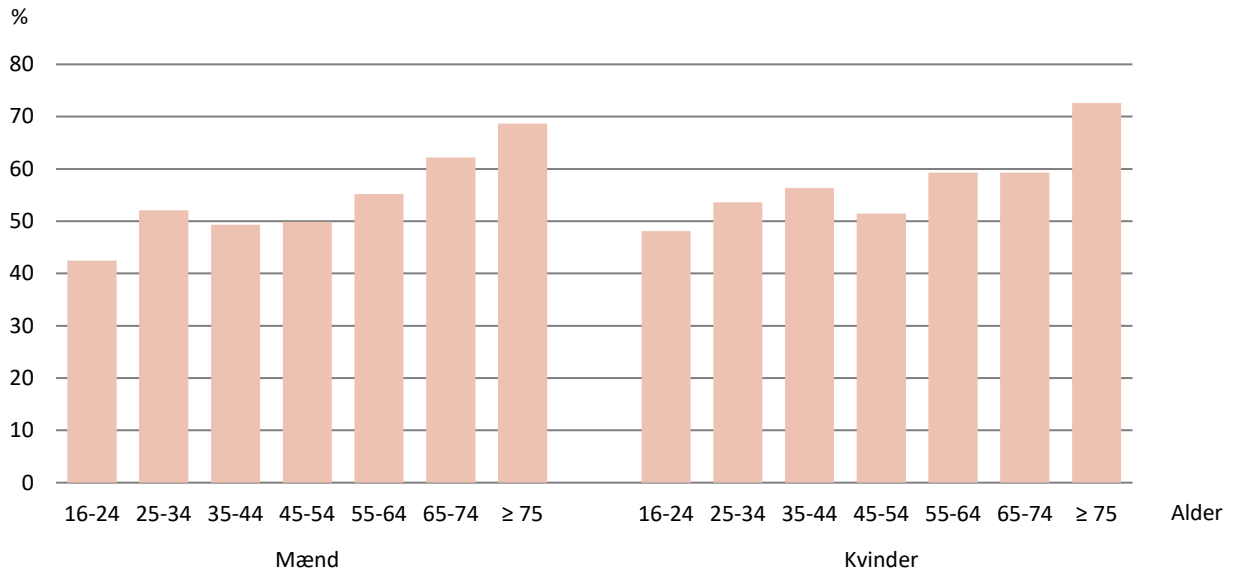

Figur 2. Andel med svær overvægt (BMI \geq 30) blandt mænd og kvinder (25 år eller derover) i forskellige uddannelsesgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2010, 2013, 2017 og 2021. Aldersjusteret procent

Fysisk aktivitet

Figur 1. Andel, der ikke opfylder WHO's minimumsanbefaling for fysisk aktivitet, blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2021. Procent

Figur 2. Andel, der ikke opfylder WHO's minimumsanbefaling for fysisk aktivitet, blandt mænd og kvinder (25 år eller derover) i forskellige uddannelsesgrupper i Århusklyngen (Midtjylland). 2021. Aldersjusteret procent

